

International Trade & Investment NewsLetter

29.05– 02.06.2017

Україна, Київ вул. Велика Васильківська 9/2, оф.67,
тел. (044) 287 48 38, (044) 287 76 76, (044) 284 37 77
www.jurimex.ua, www.jurblog.com.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ ЛИСТОМ ВІД 26 ТРАВНЯ 2017 РОКУ №25-0008/37888 ВИЗНАЧИВ КРИТЕРІЇ ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ КЛІЄНТІВ, ФІНАНСОВІ ОПЕРАЦІЇ ЯКИХ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ФІКТИВНОСТІ.

Банки, на підставі визначених Національним банком України критеріїв, будуть виявляти фінансові операції, які містять ознаки фіктивності.

Виявлення банками таких критеріїв є підставою для відмови в обслуговуванні клієнта з обов'язковим інформуванням Держслужби фінмоніторингу України. Крім того, задля аналізу операцій запропонована модель отримання банками інформації, у тому числі, що містить банківську таємницю в інших банках. На відміну від попереднього Листа НБУ «Про використання індикаторів підозрілих фінансових операцій» від 8.12.2015 р. N 25-02002/101317, Лист з ознаками фіктивності операцій містить зовсім інші критерії та носить рекомендаційний характер. Але, вбачається що банки будуть неухильно дотримуватися наданих рекомендацій. Та хочеться вірити, що не будуть перекладати тягар збирання інформації виключно на своїх клієнтів.

Так, регулятор пропонує банкам перевіряти як існуючих, так і нових клієнтів за 15 ознаками критеріїв фіктивності операцій. Задля цього НБУ вважає за доцільним налагодження комунікації між підрозділами банку з питань встановлення ділових відносин, відкриття рахунків, обслуговування фін операцій, фінмоніторингу, а в разі необхідності служби безпеки банку та навіть проведенням перевірки з виїздом за місцезнаходженням клієнта. До таких ознак банк відносить наступні:

- 1) Основний вид діяльності - оптова торгівля;
- 2) Короткий період існування клієнта;
- 3) Місцезнаходження (адреса масової реєстрації або не знаходження за зареєстрованою адресою);
- 4) Офшорний статус засновника/учасника;
- 5) Зміни в діяльності (у тому числі даних в установчих документах, напрямів діяльності, уступки права вимоги, зміна банку після зміни власника або менеджменту клієнта);
- 6) Невідповідність ресурсів обсягам здійснюваної діяльності;
- 7) "Схемні" розрахунки (транзитні платежі, безтоварні операції, мінімальний вхідний /вихідний залишок) ;
- 8) Спільний зв'язок діяльності (спільний з іншими компаніями менеджмент, бенефіціари, контактні дані, IP

адреса, тощо); 9) Негативна інформація (кримінальні прова;10) Підроблені документи та неправдива інформація; 11) "Штучне" створення статутного капіталу клієнта; 12) Керівник належить до соціально вразливих верств населення або є особою, яка зареєстрована на непідконтрольній Україні території; 13) Надання права управління рахунком іншим особам; 14) Значний обсяг операцій з готівкою; 15) Зовнішньоекономічні розрахунки.

У разі ж виявлення у клієнта однієї або декількох ознак банкам рекомендується провести аналіз діяльності клієнта. А у разі недостатності інформації НБУ, посилаючись на норми діючого законодавства пропонує скористатися правом на подання запиту до іншого банку.

Суперечливим є те, що в обґрунтуванні правової позиції регулятор приходиться до висновку, що : «відповідно до статті 64 Закону про банки та пункту 3.7 Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці інформацію, у тому числі, яка становить банківську таємницю, банки зобов'язані надати безоплатно протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту іншого банку». Адже, в зазначеному пункті Правил та ст. 64 Закону України «Про банки і банківську діяльність» йдеться не про банківську таємницю, а про інформацію необхідну для забезпечення ідентифікації клієнта, з'ясування суті та мети проведення клієнтом фінансової операції (операцій) або перевірки наданої клієнтом інформації.

Що ж стосується банківської таємниці, то статтями 62, 64 ЗУ «Про банки і банківську діяльність» та пунктом 3.6. зазначених Правил встановлено не обов'язок, а право банку на надання іншими банкам та НБУ інформації, що містить банківську таємницю, в обсягах, необхідних при наданні кредитів, банківських гарантій. Тобто законодавець взагалі не визначив жодного випадку, при якому розкриття банківської таємниці на запит іншого банку є обов'язком . Отже, банкам необхідно бути дуже уважними при виконанні рекомендацій регулятора, адже сліпе слідування запропонованим інструментам може порушити паритет не на користь клієнта, та спричинити негативні наслідки для банку.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ПРИМУСОВИЙ ПРОДАЖ АКЦІЙ

01 червня 2017 року Президент України підписав законопроект №2302а-д від 28.04.2016 про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення рівня корпоративного управління в акціонерних товариствах. Головною новелою законопроекту стало надання власнику 95% акцій публічних акціонерних товариств права вимагати від міноритаріїв продати йому решту акцій. При цьому така вимога є обов'язковою для виконання міноритарними акціонерами. Прийнятий закон вже встиг стати в центрі уваги української юридичної спільноти.

Прийняття законопроекту №2302а-д надає можливість акціонеру, якому належить більше ніж 95 % акцій публічних акціонерних товариств, консолідувати 100% акцій такого товариства. Фактично даним законопроектом запроваджено інститут публічної вимоги мажоритарія до продажу йому акцій міноритаріїв (squeeze-out), який давно відомий у практиці країн Європейського Союзу та Сполучених Штатів Америки.

Слід звернути увагу, що прийняття даного Закону, по суті, є імплементацією Директиви 2004/25/ЄС Європейського Парламенту та Ради щодо пропозицій про поглинання в рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Зазначеною Директивою врегульовані питання надання права міноритарним акціонерам вимагати від акціонера – власника 95 відсотків акцій товариства обов'язкового придбання за справедливою ціною акцій, що належать таким міноритарним акціонерам (sell-out) і надання права акціонеру – власнику 95 відсотків акцій товариства вимагати від міноритарних акціонерів обов'язкового продажу належних їм акцій (squeeze-out).

Відповідно до ч.4 ст.65-2 Закону особа, яка є власником домінуючого контрольного пакету акцій, або уповноважена особа протягом 90 днів з дня набуття такою особою домінуючого контрольного пакету акцій, має право надіслати до товариства публічну безвідкличну вимогу про придбання акцій у всіх власників акцій товариства (далі – публічна безвідклична вимога).

Заявник вимоги сплачує ціну акцій акціонерам шляхом перерахування грошових сум банківській установі, в якій заявником вимоги відкрито рахунок умовного зберігання (ескроу) на користь акціонерного товариства. При цьому, товариство не має права використовувати кошти з такого рахунку будь-яким іншим чином ніж для здійснення їх переказу акціонерам, акції яких придбаються (їх спадкоємцям або правонаступникам) на вказані ними рахунки у банківських установах.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК ПРОДОВЖУЄ ЗНИМАТИ АДМІНІСТРАТИВНІ ОБМЕЖЕННЯ НА ВАЛЮТНОМУ РИНКУ

30 травня 2017 року Правлінням Національного банку України були прийняті дві постанови, спрямовані на продовження лібералізації валютного регулювання та послаблення існуючих обмежень.

Так, постановою Правління НБУ № 44 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України" від 30.05.2017 внесені наступні зміни:

- знімаються обмеження для фізичних осіб на переказ коштів за межі України для неторгівельних операцій. Раніше вони були обмежені сумою не більше 150 тис. грн на місяць (за винятком деяких випадків).

Вказані зміни набувають чинності 12 червня 2017 року.

- скасовується заборона на купівлю іноземної валюти у разі наявності у клієнта власних коштів на рахунках у сумі, що перевищує 100 тис. доларів США в еквіваленті. Раніше, за умови перевищення вказаної суми, клієнт мав виконувати зобов'язання за рахунок власної іноземної валюти.

- банкам буде дозволено здійснювати операції з обміну іноземної валюти без обмежень щодо групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів як на міжбанківському, так і на міжнародному валютному ринку. Наразі операції з обміну були можливими виключно в межах однієї групи Класифікатора, за винятком операцій, які здійснюються: на міжбанківському та міжнародних валютних ринках для виконання зобов'язань за імпорнтними договорами, а також на міжнародних валютних ринках з купівлі іноземної валюти 1-ї групи Класифікатора за іноземну валюту інших груп.

Зазначені зміни набувають чинності з 31 травня 2017 року.

Разом з тим, постановою Правління НБУ № 45 "Про запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті та встановлення розміру обов'язкового продажу таких надходжень" від 30 травня 2017 року залишилася без змін вимога щодо обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті з-за кордону на користь юридичних осіб на рівні 50%.

Ця вимога набуде чинності з 16 червня та діятиме до 13 грудня 2017 року включно.

З 12.06.2017 НАБУВАЄ ЧИННОСТІ ПОСТАНОВА ПРАВЛІННЯ НБУ ВІД 25.05.2017 № 43

Постановою Правління НБУ від 25.05.2017 № 43 вносяться зміни до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу, затвердженого постановою Правління НБУ від 17.08.2012 N 346, зокрема, доповнено ознаки здійснення банками ризикової діяльності у сфері фінансового моніторингу (пункт 3.3 глави 3 розділу I Положення) новою ознакою – проведення фінансових операцій клієнтів, щодо яких банком не вжито достатніх заходів стосовно встановлення їх кінцевого(их) бенефіціарного(их) власника(ів) [контролера(ів)] та/або щодо яких є підстави вважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників з метою приховування кінцевого(их) бенефіціарного(их) власника(ів) [контролера(ів)].

Також затверджено зміни до Інструкції про порядок формування уповноваженими банками інформаційного файлу, затвердженої постановою Правління НБУ від 07.04.2016 № 247, та зміни до Положення про порядок здійснення банками аналізу та перевірки документів (інформації) про фінансові операції та їх учасників, затвердженого постановою Правління НБУ від 15.08.2016 № 369.

Зокрема згідно з пунктом 4 Положення у новій редакції вимоги цього Положення не поширюються на фінансові операції [крім випадків, якщо учасником операції або кінцевим бенефіціарним власником (контролером) учасника операції, або особою, на користь чи в інтересах якої проводиться ця операція, є юридична або фізична особа, яка має місцезнаходження (зареєстрована / постійно проживає) у країні, що визнана Верховною Радою України державою-агресором/державою-окупантом], що здійснюються, у тому числі: на підставі індивідуальних ліцензій, виданих Національним банком; з метою повернення коштів, отриманих іноземними інвесторами від продажу лістингових цінних паперів на фондових біржах.

У пункті 7 Положення встановлено, що аналіз документів у разі виявлення ризикової фінансової операції або наявності індикатора(ів) ризикової фінансової операції має включати такі заходи, зокрема встановлення кінцевих бенефіціарних власників учасників фінансової операції, у тому числі відсутність підстав уважати, що вони використовують агентів, номінальних утримувачів (номінальних власників) або посередників з метою приховування кінцевого(их) бенефіціарного(их) власника(ів) [контролера(ів)]".

Відповідно до нової редакції пункту 8 Положення банк має право витребувати від клієнта (представника клієнта) або інших осіб (у визначених законодавством випадках) додаткові документи (інформацію) (перелік яких наведено в додатках 1, 2 до цього Положення), у визначених банком обсягах та строки, зокрема у разі виявлення ризикової фінансової операції.

Також вносяться відповідні зміни до індикаторів ризикових фінансових операцій (Додаток № 1 до

Положення – Заходи щодо здійснення банками аналізу та перевірки документів (інформації) про фінансові операції та їх учасників).

ЄВРОПАРЛАМЕНТ ПІДВИЩИВ ТАРИФНІ КВОТИ НА ДЕЯКІ ВИДИ УКРАЇНСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРІВ.

Згідно відомостей, розміщених на веб-сайті інформаційного агентства Інтерфакс-Україна Європарламент збільшив квоти:

- на мед на 3 тис. тон;
- кукурудзу - на 650 тис. тон;
- ячмінь - на 350 тис. тон;
- овес - на 4 тис. тон;
- крупи і оброблене зерно - на 7,8 тис. тон;
- виноградний сік - на 500 тон.

За підвищення квот проголосувало 475 депутатів Європарламенту, 102 депутата було проти і 61 депутат утримався.

*Підготували: Антоненко Анна, Москалик Вікторія, Карлюк Маріна, Марчук Богдана,
Мельниченко Руслан, Руденко Сергій*